

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Et styrket fundament for valg af ungdomsuddannelse

Anbefalinger for det nationale program for
udskoling og valg af ungdomsuddannelse

Et styrket fundament for valg af ungdomsuddannelse

Anbefalinger for det nationale program for udskoling og valg af ungdomsuddannelse

2022

ISBN nr. 87-603-3337-5 (web udgave)

Design: Center for Kommunikation og Presse

Denne publikation kan ikke bestilles.

Der henvises til webudgaven.

Publikationen kan hentes på:

www.uvm.dk

Børne- og Undervisningsministeriet

Departementet

Frederiksholms Kanal 21

1220 København K

Indhold

Indledning.....	4
1 Udfordringsbillede for det nationale program for udskoling og valg af ungdomsuddannelse.....	6
2 Tidlig, bred og ligeværdig introduktion af uddannelsesmuligheder og arbejdsmarked	13
3 Omverdenen som en integreret del af undervisningen	15
4 Kvalificeret undervisning med tæt kobling til vejledning	18
5 Samarbejdet mellem lærer og vejleder	19
6 Styrket tværgående samarbejde.....	21
7 Indsatser i forlængelse af parternes anbefalinger	23

Indledning

Denne rapport præsenterer de drøftelser, som parterne for *Det nationale program for udskoling og valg af ungdomsuddannelse* har haft i perioden 2020-2022. Parternes drøftelser har taget udgangspunkt i den politiske aftale *Fra folkeskole til faglært – Erhvervsuddannelser til fremtiden* fra 2018 og det politiske ønske om, at unge fremover får et stærkere fundament for valg af ungdomsuddannelse. Formålet med aftalen var blandt andet at øge søgningen til erhvervsuddannelserne. Rapporten indeholder parternes fælles anbefalinger til børne- og undervisningsministeren til, hvordan grundlaget for at vælge og gennemføre en ungdomsuddannelse kan styrkes for eleverne i folkeskolen.

PARTERNE FOR DET NATIONALE PROGRAM FOR UDSKOLING OG VALG AF UNGDOMSUDDANNELSE

- Børne- og Undervisningsministeriet (formand)
- Kommunernes Landsforening (KL)
- Danmarks Lærerforening (DLF)
- Skolelederforeningen, Børne- og Kulturchefforeningen (BKF)
- Danske Gymnasier (DG)
- Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier (DEG)
- Danske SOSU-skoler
- Danske Regioner

Med udgangspunkt i ønsket om at alle elever i skolen skal præsenteres for en systematisk og koordineret indsats frem mod overgangen til ungdomsuddannelse, blev det i aftalen *Fra folkeskole til faglært – Erhvervsuddannelser til fremtiden* besluttet, at der skulle etableres et nationalt program for udskoling og valg af ungdomsuddannelse. Anbefalingerne til børne- og undervisningsministeren er parternes fælles bud på, hvor området skal bevæge sig hen med afsæt i de strukturelle rammer og muligheder, som sektoren har i dag.

Anbefalingerne er suppleret af eksempler fra praksis fra kommuner og skoler, der illustrerer hvordan man kan arbejde i tråd med anbefalingerne.

Med anbefalingerne sendes samtidig et signal til skoler, ungdomsuddannelsesinstitutioner, kommuner og regioner om, hvordan de sammen kan arbejde om at styrke elevernes fundament for valg af ungdomsuddannelse.

I forlængelse af anbefalingerne fremhæver parterne desuden, at der fortsat bør være en dialog i andre fora om rammerne for eksempelvis den kommunale ungeindsats, individuel vejledning, kommunale måltal for unges valg af ungdomsuddannelse og dialog om de strukturelle barrierer for, at flere vælger en erhvervsuddannelse. Dette er uddybet i afsnit 8 i denne rapport.

Med parternes opbakning skal det nationale program være med til at skabe en fælles forståelse af og praksis for, hvordan unges uddannelsesvalg kvalificeres gennem meningsfulde vejledningsaktiviteter koblet til undervisning, og som bidrager til at give den enkelte elev indblik i egne styrker og forudsætninger. Det er parternes intention og forventning, at det nationale program vil føre til, at flere unge føler sig mere trygge i og bedre forberedte på at vælge en ungdomsuddannelse, således flere også påbegynder og gennemfører en ungdomsuddannelse.

Ud over parternes anbefalinger har drøftelserne også ført til fælles opbakning til flere konkrete indsatser om for eksempel kompetenceudvikling, kapacitetsopbygning og materialeudvikling, som Børne- og Undervisningsministeriet har igangsat med sparring fra parterne. Dette er uddybet i afsnit 8 i denne rapport.

Parternes drøftelser er løbende blevet kvalificeret af viden fra praksis og forskning gennem et *fagligt panel* udpeget af parterne. Panelet har været med til at nuancere udfordringsbilledet med udgangspunkt i de komplekse udfordringer, der kendetegner unges valg af ungdomsuddannelse. Endelig har panelet bidraget med deres viden til en række faktaark om vejledningsaktiviteterne i folkeskolen i dag. Faktaarkene er bilag til denne rapport.

DELTAGERNE I DET FAGLIGE PANEL

- Camilla Hutters, leder af Nationalt Center for Erhvervspædagogik, Københavns Professionshøjskole
- Camilla Ida Saebel, uddannelsesdirektør på NEXT
- Jakob Thulesen Dahl, rektor på Skanderborg Gymnasium
- Kathrine Vestergaard Hyttel, skoleleder på Tarup Skole, Odense Kommune
- Lise Tingleff Nielsen, områdechef i Danmarks Evalueringsinstitut (EVA)
- Louise Hald, lærer på Christianshavns Skole, Københavns Kommune
- Mai-Britt Dorte Marie Buur, tidl. koordinator i Kalundborg Kommune
- Noemi Katznelson, leder af Center for Ungdomsforskning (CeFU)
- Rie Thomsen, professor MSO på Danmarks institut for Pædagogik og Uddannelse (DPU), Aarhus Universitet

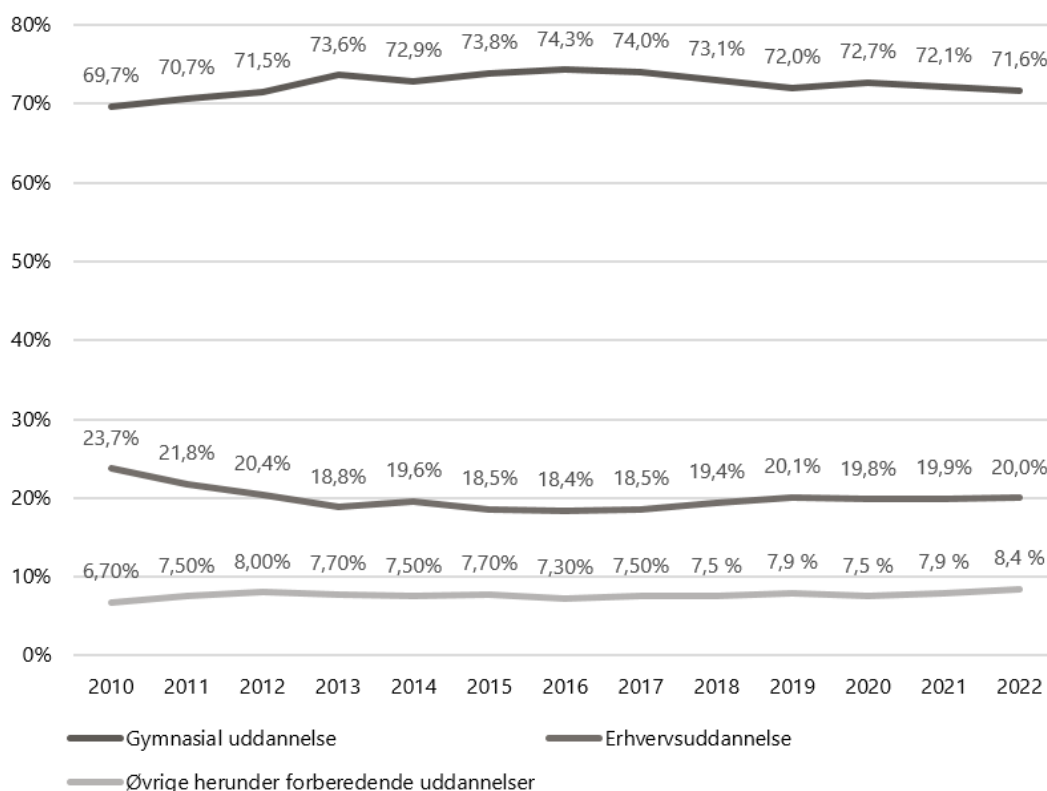
1 Udfordringsbillede for det nationale program for udskoling og valg af ungdomsuddannelse

Det nationale program for udskoling og valg af ungdomsuddannelse skal være med til at sikre, at alle unge fremover får et stærkere fundament for valg af ungdomsuddannelse. For der er brug for, at flere unge kommer godt i gang med og gennemfører en ungdomsuddannelse, og særligt at flere unge vælger en erhvervsuddannelse¹.

Udfordringsbilledet har været rammesættende for parternes drøftelser og de valg og fravalg, som parterne undervejs har taget i arbejdet med at give deres fælles anbefalinger.

De seneste tal for unges valg af ungdomsuddannelse fra marts 2022 viser, at 20 procent af alle, der søgte om at blive optaget på en ungdomsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse, søgte en erhvervsuddannelse². Denne andel har ikke ændret sig de seneste år på trods flere lokale og nationale indsatser, der har haft til formål at øge søgningen til erhvervsuddannelserne. Samtidig søgte 71,6 procent af alle en gymnasial uddannelse³.

Figur: Tilmelding til ungdomsuddannelserne efter 9. og 10. klasse i 2010-2022

Kilde: [Uddannelsesstatistik](#), Børne- og Undervisningsministeriet, 2022.

¹ [Fra folkeskole til faglært – Erhvervsuddannelser til fremtiden](#), Regeringen, 2018, [Ubalancer på arbejdsmarkedet i 2030](#), Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE), 2021, og [Trods fremgang står næsten 45.000 unge uden uddannelse eller job](#), Børne- og Undervisningsministeriet, 2021.

² [Uddannelsesstatistik](#), Børne- og Undervisningsministeriet, 2022. Tallene dækker de elever i 9. eller 10. klasse, der i marts 2022 har søgt om optagelse på en ungdomsuddannelse med start august 2022.

³ [Uddannelsesstatistik](#), Børne- og Undervisningsministeriet, 2022.

Parterne mener, at skolen og det omkringliggende samfund i højere grad kan forberede og støtte unge i at vælge og gennemføre en ungdomsuddannelse. Parterne fremhæver følgende udfordringer:

Hver fjerde elev oplever ikke at få den hjælp, som de har brug for i forbindelse med uddannelsesvalget, og næsten halvdelen oplever, at det er et stort pres at skulle vælge ungdomsuddannelse

- Ca. halvdelen af de unge (44 procent) oplever, at det er et stort pres at skulle vælge, hvad de skal efter grundskolen⁴.

TABEL: Hvor enig eller uenig er du i disse udsagn: "Det er spændende at tænke over, hvad jeg skal efter skolen" og "Jeg synes, det er et stort pres at skulle vælge, hvad jeg skal efter skolen" (N = 5.397)

	Helt enig	Nærmest enig	Hverken- eller	Nærmest uenig	Helt uenig	Total
Det er spændende at tænke over, hvad jeg skal efter skolen	30 %	36 %	27 %	4 %	3 %	100%
Jeg synes, det er et stort pres at skulle vælge, hvad jeg skal efter skolen	18 %	26 %	30 %	14 %	12 %	100%

Kilde: spørgeskemaundersøgelse blandt 8.-klasseelever gennemført af Epinion på vegne af EVA, 2017. [Uddannelsesvalg i 8. klasse](#), EVA, 2017.

- Hver fjerde elev (26 procent) oplever ikke at få den hjælp, som de har brug for og efterspørger eksempelvis mere viden om forskellige uddannelses- og jobmuligheder eller hjælp til at finde ud af, hvad de er gode til eller interesserer sig for⁵.

TABEL: Oplever du, at du får den hjælp, du har brug for at kunne vælge, hvad du skal efter 9./10. klasse? (N = 5.209)

	Antal	Procent
I høj grad	1.055	20 %
I nogen grad	2.823	54 %
I mindre grad	1.039	20 %
Slet ikke	292	6 %
Total	5.209	100 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt 8.-klasseelever gennemført af Epinion på vegne af EVA, 2017. [Uddannelsesvalg i 8. klasse](#), EVA, 2017.

Note: N varierer mellem tabellerne grundet manglende registeroplysninger for nogle af besvarelsene i spørgeskemaet.

- Elever, der ikke vurderes uddannelsesparate⁶, får individuel vejledning, som er en-til-en samtaler eller samtaler i grupper med en vejleder. Eleverne vurderer generelt, at samtalerne er med til at give dem afklaring i forhold til deres egne ønsker om uddannelse og job⁷. Der er indikationer på, at flere elever end de elever, der ikke er uddannelsesparate er interesserede i at tale med voksne, der kender uddannelsessystemet godt, og som kan hjælpe dem med at forstå sammenhænge og

⁴ [Uddannelsesvalg i 8. klasse](#), EVA, 2017.

⁵ [Uddannelsesvalg i 8. klasse](#), EVA, 2017.

⁶ Senest i 2023 erstattes begrebet "ikke-uddannelsesparat" af et nyt begreb, der rummer, at gruppen af elever er parat til andre uddannelsesstilbud end erhvervsuddannelse eller gymnasial uddannelse. Læs mere på [uvm.dk](#).

⁷ [Elevernes syn på 10. klasse](#), EVA, 2020.

ordne informationer, eksempelvis vejledere, og at dette vil kunne støtte unge i forbindelse med deres valg af ungdomsuddannelse⁸.

- Mange unge oplever, at de ikke er trygge ved eller forberedte på at træffe et valg om ungdomsuddannelse, når de skal ved afslutningen af 9. eller 10. klasse. Uddannelsesvalget opleves af de unge som skelsættende og definitivt for deres liv, fremtid og identitet. Samtidig oplever hovedparten af de unge at stå alene med valget og ansvaret for at vælge "rigtigt"⁹.

Vejledningsaktiviteter kan integreres bedre i undervisningen og med et bredere sigte end på valg

- Vejledningen af eleverne i skolen foregår i et samarbejde mellem skole og kommunale vejledere og primært i udskolingen. Vejledningen har i høj grad fokus på elevernes forestående valg af ungdomsuddannelse¹⁰. Et ensidigt fokus på valg kan føre til, at elever finder det mindre meningsfuldt at deltage i vejledningsaktiviteter, som de vurderer ikke er direkte nyttige i forhold deres eget uddannelsesvalg. Samtidig kan dette også begrænse elevernes udbytte af vejledningsaktiviteterne ved kun at bidrage til en overfladisk læring, der kan være med til at lukke ned for elevernes nysgerrighed, og som ikke giver eleverne lyst til at udforske bredden af uddannelser og forskellige fremtidsmuligheder¹¹.
- Skoler og kommuner har mange muligheder for at trække vejledningsaktiviteter ind i undervisningen. Dette kan eksempelvis foregå gennem emnet uddannelse og job og praksisfaglig og anvendelsesorienteret undervisning, der kan gennemføres i samarbejder mellem skole, kommunale vejledere og eksterne aktører såsom virksomheder, regioner, foreninger og ungdomsuddannelsesinstitutioner. Tilsvarende kan lærere gennem undervisningen medvirke til forberedelsen og efterbehandling af elevernes deltagelse i vejledningsaktiviteter. Der er mange steder rum for at benytte disse muligheder i højere grad¹². Dette på trods af, at praksisfaglig og anvendelsesorienteret undervisning motiverer mange elever og giver dem lyst til at lære mere¹³.

Udvidelse af elevernes mulighedshorisont kan flere steder ske tidligere og mere struktureret, og inddragelsen af forskellige uddannelses- og arbejdspektiver i undervisningen kan styrkes

- Børn og unge danner tidligt et indtryk af, hvad der er interessante og attraktive job og uddannelser, og de fleste unge har besluttet sig for deres valg af ungdomsuddannelse allerede i 8. klasse eller før¹⁴. Derfor kommer vejledningsindsatsen i udskolingen for mange elever for sent, hvis den skal fastholde elevernes åbenhed og nysgerrighed i forhold til forskellige uddannelser og job¹⁵.

---

⁸ Vejledning - valg og læring, Randi Skovhus, 2018, og Indsatser til at øge søgning til og gennemførelse af EUD, Quartz og Rambøll, 2018.

⁹ Uddannelsesvalg i 9. klasse – Unges vej mod ungdomsuddannelse, EVA, 2019, og Synet på ungdomsuddannelserne blandt unge i 9. klasse, EVA, 2019.

¹⁰ For eksempel som beskrevet i Bekendtgørelse om vejledning om valg af ungdomsuddannelse og erhverv § 3-5, Retsinformation, 2021.

¹¹ Vejledning - valg og læring, Randi Skovhus, 2018.

¹² Dette ses blandt andet i forhold til erhvervspraktik, Undersøgelse af anvendelse af erhvervspraktik i folkeskolen, EVA, 2021.

¹³ Folkeskolens udvikling efter reformen – En vidensopsamling om folkeskolereformens følgeforskningsprogram 2014-2018, Børne- og Undervisningsministeriet, 2020.

¹⁴ Unge valgproces og start på ungdomsuddannelse, EVA, 2021, og Tala om arbejdslivet!, Frida Wikstrand og Mia Lindberg, 2015.

¹⁵ Tala om arbejdslivet!, Frida Wikstrand og Mia Lindberg, 2015, og Indsatser til at øge søgning til og gennemførelse af EUD, Quartz og Rambøll, 2018.

TABEL: Hvornår besluttede du, hvilken type ungdomsuddannelse du ville vælge?

	Antal	Procent
Den sidste måned	337	17 %
De sidste tre måneder	245	13 %
Det sidste år	835	43 %
For mere end et år siden	514	27 %
Total	1.931	100 %

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt 9.klasseelever gennemført af Epinion på vegne af EVA, 2018. [Synet på ungdomsuddannelserne blandt unge i 9. klasse, EVA, 2019](#)

- Der er store forskelle på tværs af kommuner og skoler i forhold til, hvordan og hvor vellykket samarbejder foregår mellem lærere og vejledere, og hvor systematisk dette samarbejde og vejledningsaktiviteterne gennemføres¹⁶. Der er mange steder rum for mere konstruktivt samarbejde lokalt¹⁷. Eksempelvis ved at gennemføre fælles planlægning af undervisning og vidensdeling mellem skoler, kommuner og eventuelt andre aktører, såsom ungdomsuddannelsesinstitutioner eller virksomheder. Det kan give bedre muligheder for, at vejledningsaktiviteterne gennemføres, så eleverne oplever dem som sammenhængende og meningsfulde¹⁸.
- Boglige aktiviteter har forrang i udskolingen. Der er et udpræget fokus på undervisning, der direkte forbereder eleverne til de afsluttende prøver og den fagrække, der findes på de gymnasiale uddannelser¹⁹. Der er rum for at gennemføre vejledningsaktiviteter, der er mere flere læringsorienterede. Dette vil kunne give eleverne indsigt i bredden af muligheder, som erhvervsuddannelserne rummer²⁰. Samtidig kan læringsorienteret vejledning være med til at få flere unge, og særligt unge fra hjem med færre ressourcer end gennemsnittet, i gang med en ungdomsuddannelse²¹.
- Samtidig udnyttes rammerne for, at eleverne kan få konkrete og praktiske erfaringer med specifikke fagområder gennem samarbejder med forskellige virksomheder og ungdomsuddannelsesinstitutioner kun i begrænset omfang, selvom dette vil kunne give unge bedre og mere nuancerede erfaringer med forskellige typer af job og uddannelser og sig selv i forhold til disse²². Lærere peger på, at der kan være strukturelle og organisatoriske udfordringer for deres muligheder for at kunne engagere sig i samarbejder i dagligdagen og integrere samarbejder med andre aktører i skolens fag²³.

¹⁶ [Vejledning - valg og læring](#), Randi Skovhus, 2018.

¹⁷ [Vejledning - valg og læring](#), Randi Skovhus, 2018, og [Samarbejde om unges overgang til ungdomsuddannelse](#), EVA, 2022 [offentliggøres efterår 2022.]

¹⁸ [Skolers arbejde med at forberede elever til ungdomsuddannelse](#), EVA, 2015, [Udsyn i Udskolingen](#), DPU, Aarhus Universitet, 2016, [Vejledning - valg og læring](#), Randi Skovhus, 2018, og [Evalueringsprojekt om udvikling og afprøvning af kollektiv vejledning](#), EVA, 2016.

¹⁹ [Undervisningspraksis i udskolingen](#), EVA, 2020.

²⁰ [Indsatser til at øge søgning til og gennemførelse af EUD](#), Quartz og Rambøll, 2018, og [Skolers arbejde med at forberede elever til ungdomsuddannelse](#), EVA, 2015.

²¹ [Udsyn i udskolingen](#), DPU, Aarhus Universitet, 2016, [Øg elevernes valgparathed](#), KL, 2019, og [Udsyn i Udskolingen – Kvantitativ evaluering af læringsorienteret uddannelsesvejledning](#), DPU, Aarhus Universitet, 2021.

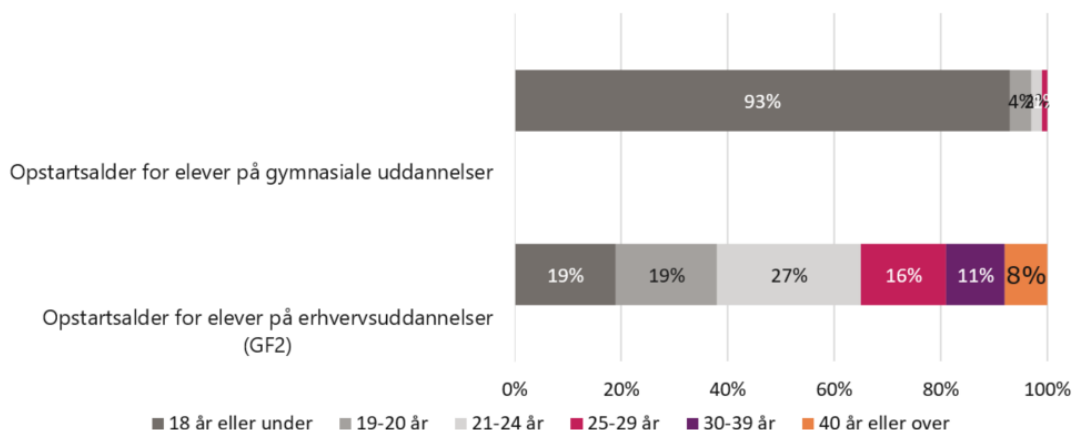
²² [Faglært til fremtiden – Evaluering af tidlig vejledningsindsats og revitalisering af erhvervspraktikken i grundskolen](#), CeFU, 2020.

²³ [Faglært til fremtiden – Evaluering af tidlig vejledningsindsats og revitalisering af erhvervspraktikken i grundskolen](#), CeFU, 2020, [Undervisningspraksis i udskolingen](#), EVA, 2020.

Valget af en erhvervsuddannelse kan være svært at træffe

- Valget af en erhvervsuddannelse kan for mange unge opleves som et svært valg, da de ved at vælge en erhvervsuddannelse vælger noget andet end flertallet, hvilket kan kræve mod og indblik i egne forudsætninger og ønsker om uddannelse og job²⁴.
- 19 procent af eleverne på erhvervsuddannelserne er 18 år eller under, når de starter på grundforløb 2 (GF2)²⁵. Til sammenligning er 93 procent af eleverne på de gymnasiale uddannelser 18 år eller under, når de starter i 1.g eller 1. hf²⁶.

Figur: Aldersfordeling ved start på ungdomsuddannelse 2015-2019

Kilde: Udtræk fra Danmarks Statistiks elevregister (KOTRE), befolkningsregister (BEF), 2015-2019 og Uddannelsesstatistik (Børne- og Undervisningsministeriets datavarehus). [Aldersfordeling blandt elever på erhvervsuddannelserne](#), EVA 2022.

- De gymnasiale uddannelser betragtes som en naturlig forlængelse efter 9. eller 10. klasse og som en social kategori, som man enten kan passe ind i eller adskille sig fra²⁷.
- De gymnasiale uddannelser anses af størstedelen af de unge som den mest attraktive vej, der åbner flest muligheder efterfølgende i forhold til arbejdsliv og videre uddannelse. Denne opfattelse er dominerende på trods af, at langt hovedparten af erhvervsuddannelserne er adgangsgivende til de videregående uddannelser. Samtidig giver de gymnasiale uddannelser den enkelte unge mere tid til at sætte sig ind i og vælge imellem de mange uddannelses- og fremtidsmuligheder, modsat erhvervsuddannelserne, hvor de unge både skal vælge hovedområde og senere fagretning inden for det første halve år²⁸.

²⁴ [Unge valgproces og start på ungdomsuddannelse](#), EVA, 2021

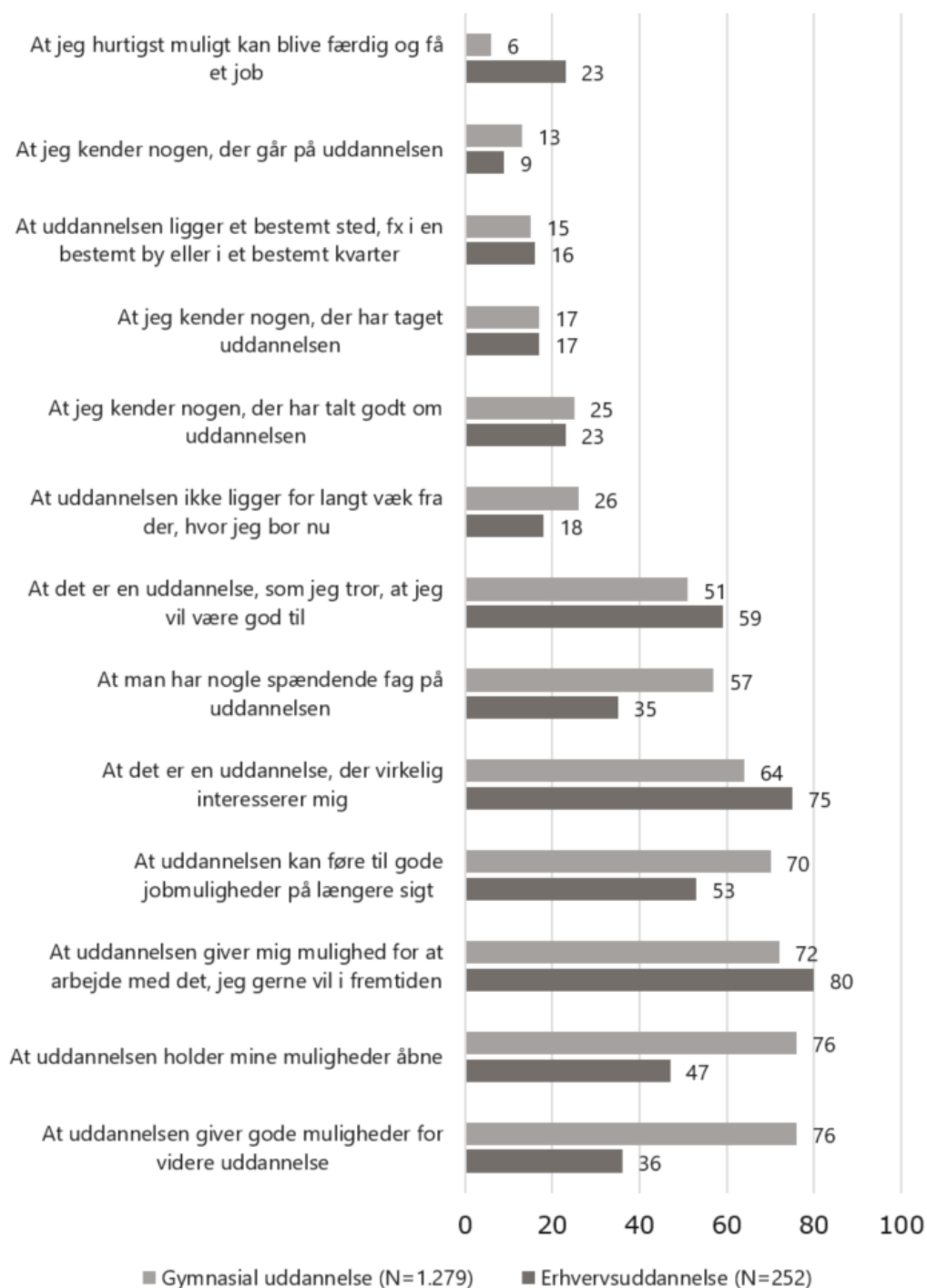
²⁵ Unge, der starter på en erhvervsuddannelse direkte eller inden for to år efter 9. eller 10. klasse, starter først på grundforløb 1 (GF1). GF 1 varer et halvt skoleår (20 uger), hvor efter eleven kan starte på GF2.

²⁶ [Aldersfordeling blandt elever på erhvervsuddannelserne](#), EVA 2022.

²⁷ [Synet på ungdomsuddannelserne blandt unge i 9. klasse](#), EVA, 2019, [Uddannelsesvalg i 9. klasse](#), EVA, 2019, [Hvad driver de unges uddannelsesvalg?](#), Tænk tanken DEA, 2018, [Unge valgproces og start på ungdomsuddannelse](#), EVA, 2021, og [Vejledning - valg og læring](#), Randi Skovhus, 2018.

²⁸ [Synet på ungdomsuddannelserne blandt unge i 9. klasse](#), EVA, 2019, [Uddannelsesvalg i 9. klasse](#), EVA, 2019, [Hvad driver de unges uddannelsesvalg?](#), Tænk tanken DEA, 2018, og [Fleksibilitet i ungdomsuddannelsessystemet](#), EVA, 2018.

FIGUR: Faktorer der i høj grad har haft betydning for de unges valg af ungdomsuddannelse

Kilde: Spørgeskemaundersøgelse blandt 9. klasseelever gennemført af Epinion på vegne af EVA, 2018. [Synet på ungdomsuddannelserne blandt unge i 9. klasse](#), EVA, 2019.

Note: Kun respondenter, der har svaret "I høj grad", fremgår af figuren.

Note: Kun respondenter, der har svaret, at de skal starte på en ungdomsuddannelse efter 9. klasse, har fået stillet spørgsmålet.

I sammenhæng med udfordringsbilledet har parterne drøftet, at kapacitetsopbygning og udvikling af en ny praksis på skoler og i kommuner, hvor undervisning og vejledningsaktiviteter systematisk kobles sammen kræver kommunal prioritering og ressourcer. Samtidig kræver en ny praksis også et stærkt samarbejde og prioritering mellem skolen, kommunen, forældre, ungdomsuddannelsesinstitutioner, virksomheder og regioner.

ET PERSPEKTIVSKIFTE I TILGANGEN TIL UNGES FUNDAMENT FOR VALG AF UNGDOMSUDDANNELSE

Med henblik på at imødegå ovennævnte udfordringer, ønsker parterne, at anbefalingerne fremmer et perspektivskifte væk fra, at aktiviteter om uddannelse og arbejde har et overvejende fokus på *valget* af en ungdomsuddannelse. Der skal derimod være en orientering mod, at aktiviteterne – og begrundelserne herfor – styrker elevernes *kendskab til, erfaringer med* uddannelse og job og øger deres *bevidsthed om* sig selv i relation hertil.

Med denne tilgang ses uddannelsesvalget som en integreret del af en dannelses- og læreproces, der finder sted gennem hele livet. Med dette perspektivskifte skal undervisning og vejledning i skolen øge fokus på en udforskende tilgang og indoptage den præmis, at også tilfældigheder og usikkerhed er et livsvilkår for eleverne, som de skal understøttes i at navigere i. Dette skal understøtte, at eleverne har lyst til at prøve og undersøge nye områder og fag, der gør, at de i højere grad føler sig i stand til at vælge ungdomsuddannelse på et mere oplyst grundlag.

2 Tidlig, bred og ligeværdig introduktion af uddannelsesmuligheder og arbejdsmarked

Parterne har drøftet, hvordan eleverne i skolen i dag introduceres til ungdomsuddannelserne og de mange forskellige jobmuligheder, der er. De har blandt andet talt om, at skolen kan give eleverne indsigt i bredden af muligheder, som ungdomsuddannelserne rummer, men at introduktionen for mange elever sker for sent, hvis den først foregår i udskolingen.

Parterne mener, at det er nødvendigt, at introduktionen til de forskellige uddannelses- og jobmuligheder skal ske tidligere i skolen og foregå løbende gennem hele elevernes skoletid. Det vil give eleverne har mulighed for at forholde sig åbent og nysgerrigt til de forskellige veje i god tid inden, at de står over for at skulle vælge ungdomsuddannelse ved slutningen af 9. eller 10. klasse. Det er en del af skolens dannelsesopgave. Det er vigtigt, at eleverne møder en ligeværdig introduktion til bredden af muligheder efter 9. eller 10. klasse, så både gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser introduceres lige meget og som lige gode veje at gå efter skolen. Parterne er også enige om, at uddannelsesvalget skal afdramatiseres, så det i mindre grad opleves som et pres for eleverne. Undervisning skal give eleverne indsigt i forhold og vilkår, der er knyttet til at træffe valg om uddannelse og job. Samtidig skal skolens fællesskaber understøtte eleverne i at navigere i tilfældigheder og usikkerhed ved at lade dem udforske og udveksle overvejelser om fremtiden sammen med andre.

Parterne anbefaler derfor at skole, kommuner, regioner, ungdomsuddannelser og det omkringliggende samfund lokalt samarbejder om at styrke rammerne for, at:

- alle elever gennem *hele* deres skoleforløb får flere erfaringer med uddannelsesmuligheder, arbejdsmarkedet og de valg, livet rummer.
- alle elever forberedes til at håndtere de valg, skift og omvalg, som et uddannelses- og arbejdsliv rummer.

EKSEMPEL FRA PRAKSIS: UDDANNELSE OG JOB 0.-6. ÅRGANG – ET SAMARBEJDE MELLEM DET PÆDAGOGISKE LÆRINGSCENTER (PLC) OG UDDANNELSESVejLEDEREN

Gungehusskolen i Hvidovre Kommune arbejder på at få det obligatoriske emne uddannelse og job til at være en integreret del af fagene. Det gør de i tæt samarbejde med den lokale uddannelsesvejleder. Sammen har lærere og uddannelsesvejleder udviklet forskellige undervisningsforløb til emnet uddannelse og job målrettet 0. - 6. årgang.

Målsætningen er at gennemføre mere undervisning i uddannelse og job i indskolingen og på mellemtrinnet. Det kan føre til, at flere elever arbejder med kompetencer, der knytter sig til en undersøgende tilgang til viden og formidling i emnet uddannelse og job.

"I den ideelle verden, når vi har arbejdet med dette her i nogen tid, bliver eleverne ikke overraskede over uddannelsesvejlederens spørgsmål."

- Lærer, Gungehusskolen.

LÆS HVORDAN

Forløb: Elevers undersøgelse af teknologi-, transport- og byggeribranchen (emu.dk)

Iben Andersen Dall, lærer, Gungehusskolen.

DET HAR DE GJORT

PLC (pædagogisk læringscenter) og den lokale uddannelsesvejleder samarbejder om at bygge undervisningsforløbene op om kompetencemålene for uddannelse og job.

PLC understøtter skolens lærere i at tilrettelægge og gennemføre undervisningsforløb med udgangspunkt i kommunens fælles undervisningsforløb.

Organiseringen er med til at sikre, at lærerne løbende inspireres til at lave undervisning, der kobler deres fag til uddannelse og job og får prioriteret uddannelse og job i deres årsplanlægning.

DET HAR DE OPLEVET

Skolen oplever, at PLC med sparring fra uddannelsesvejleder kan understøtte lærergruppen i at kvalitetsudvikle deres undervisning i uddannelse og job.

Skolen erfarer også, at skole- og KUI-ledelsens prioritering af indsatsen tydeligt har rammesat samarbejdet mellem uddannelsesvejlederen og lærergruppen.

3 Omverdenen som en integreret del af undervisningen

Parterne har drøftet, hvordan skolen inden for eksisterende lovgivnings- og ressourcemæssige rammer kan nuancere elevernes blik på verden omkring dem og udvide de deres horisont i forhold til de muligheder, som findes efter 9. eller 10. klasse. Som udfordringsbilledet i denne rapport skitserer, så har elever i udskolingen knappe konkrete erfaringer med de muligheder, som findes efter 9. eller 10. klasse. Undervisning i det obligatoriske emne uddannelse og job, der kan skabe sammenhæng mellem elevernes perspektiv på verden omkring dem og de muligheder, der findes efter skolen, sker i for ringe grad og for tilfældigt. Kommuner og skoler kan lokalt have praksisser, der bringer omverdenen og det omkringliggende samfund ind i undervisningen og tættere på eleverne. Derfor mener parterne, at skolen skal give eleverne kendskab til og erfaring med omverdenen ved, at skolen mere end i dag åbner sig over for det omkringliggende samfund, og at det omkringliggende samfund også inviterer skolen ind. Dette indebærer særligt et tættere samarbejde mellem skoler og ungdomsuddannelsesinstitutioner, virksomheder, foreninger og kulturinstitutioner. I forlængelse heraf er det vigtigt, at elever møder forskellige fagligheder og typer af arbejdsliv i undervisningen og støttes i at forstå sammenhænge mellem forskellige uddannelser, job og fremtidsmuligheder. Ligeledes vil øget fokus på praksisfaglighed og anvendelsesorienteret undervisning kunne understøtte en mere varieret og motiverende skoledag og bidrage til et læringsmiljø, hvor flere elever oplever, at undervisningen giver dem lyst til at lære og på en naturlig måde bringer dem i en meningsfuld sammenhæng med verden uden for skolen.

Parterne er enige om, at skolen skal tilbyde et læringsmiljø og en mangfoldighed i fagene, hvor eleverne kan danne erfaringer gennem både boglig og praktisk fag. Der er særligt behov for at konkretisere og omsætte praksisfaglighed og anvendelsesorienteret undervisning i alle fag på måder, der giver eleverne mulighed for at se, mærke, røre og gøre. Undervisningen i emnet uddannelse og job skal styrkes, så eleverne opnår de kompetencer, som er hensigten med emnet uddannelse og job. Det forventes, at øget brug af praksisfaglig og anvendelsesorienteret undervisning i alle fag og mere undervisning i praktiske fag vil kunne give flere elever et bedre fundament for valg af ungdomsuddannelse. Det kan give eleverne et bedre og bredere kendskab til de forskellige muligheder og deres egne interesser og forudsætninger i forhold til disse muligheder.

Parterne anbefaler, at skole, kommuner, regioner, virksomheder, ungdomsuddannelser og det omkringliggende samfund lokalt sikrer, at:

- undervisningen skal gennem hele skoletiden bidrage til elevernes forståelse af verden uden for skolen og efter skolen.
- læringsmiljøer skal udvides, så omverden i højere grad bringes ind i undervisningen. Blandt andet ved, at der kommer flere undervisere eller meritlærere, der har baggrund i en erhvervsuddannelse, og som kan bidrage til, at lærergruppen og fagene bliver mere mangfoldige.
- emnet uddannelse og job styrkes gennem hele elevernes skoleforløb. For eksempel ved at emnet integreres i alle fag, at der fastlægges et timetal for emnet, og/eller ved at det koordinerende ansvar for undervisningen forankres hos kommunen, og at særlige ressourcpersoner, såsom vejlederen, understøtter lærerens undervisning i emnet. Det kan også ske ved, at skoledagen organiseres mere fleksibelt, for eksempel tværfagligt/projektorienteret eller i form af hele fagdage eller ved at øge fokus på undervisning i uddannelse og job i skoleudviklingssamtalerne og i skoleårets planlægning i de enkelte årgangsteams. Endelig kan det ske ved, at lærerens kompetencer til at undervise i emnet udvikles.
- undervisningen og hverdagen på skolerne skal have et tydeligt aftryk af praksisfaglige og anvendelsesorienterede dimensioner. Ikke blot i de praktisk-musiske fag, men i alle obligatoriske fag, valgfag, prøver og i tværfaglige sammenhænge. Dette skal også ske ved, at undervisning i praktiske fag kommer til at fylde mere i skoledagen.

EKSEMPEL FRA PRAKSIS: SAMARBEJDE MED EN LOKAL KULTURINSTITUTION

Måløvhøj Skole i Ballerup Kommune samarbejder med en lokal kulturinstitution, Ballerup Musik og Kulturskole, om et forløb for mellemtrin og udskoling. Målsætningen med forløbet har været, at understøtte elevernes forståelse af sig selv i et uddannelsesperspektiv og understøtte elevernes interesse for erhvervsuddannelser.

"Jeg har observeret eleverne på ude på Ballerup Musik og Kulturskole og haft samtaler med eleverne ud fra deres portrætter af sig selv. Det er en spændende vinkel at tale med eleven ud fra i en uddannelsesmæssig sammenhæng. Den drøftelse gav spændende perspektiver i forhold til eleverne fremtid. Det hang også sammen med praktikken, som de skulle ud i efterfølgende."

- Leder, Måløvhøj Skole.

LÆS HVORDAN

[Forløb: Identitet og valg af uddannelse \(emu.dk\)](#)

Mette Rosenberg, lærer, Måløvhøj Skole.

DET HAR DE GJORT

På Ballerup Musik og Kulturskole har eleverne arbejdet med at skabe selvportrætter. Elevernes billedarbejde er efterfølgende koblet til deres oplevelser i erhvervspraktik. Forløbet har fokus på at understøtte en mere varieret og motiverende skoledag og bidrage til et læringsmiljø, hvor flere elever oplever, at undervisningen giver dem lyst til at lære og bringer dem i en meningsfuld sammenhæng med verden uden for skolen, og hvad der har betydning for elevernes liv.

DET HAR DE OPLEVET

Skolen oplever, at elevernes arbejde på Ballerup Musik og Kulturskolen har givet dem nye erfaringer med sig selv og deres egne styrker og forudsætninger. Skolen oplever, at praksisfaglighed, som didaktisk tilgang, kan skabe ligeværdighed mellem uddannelses- og jobmuligheder.

EKSEMPEL FRA PRAKSIS: PRAKSISFAGLIGE VALGFAG PÅ EN ERHVERVSKOLE

Høng Skole i Kalundborg Kommune ønsker at få mere praksisfagligheden ind i undervisningen og få større sammenhæng mellem de almene fag og praksisfaglig undervisning. Derfor samarbejder skolen med en lokal erhvervsskole om forløb, hvor de praktisk/musiske valgfag fysisk foregår på erhvervsskolen.

"Nu prøver vi dette samarbejde for at se, om det er en vej ind i at komme i gang med praksisfaglighed som indsats her på skolen. På sigt er drømmen, at praksisfagligheden bliver inddraget hele året rundt. Det er nemmere at få et samarbejde i stand, når man har den praksisfaglige ekspertise ved hånden. Det motiverer eleverne, når eleverne får succesoplevelser. Man kan udfolde sit pensum på en praksisfaglig måde, så praksisfagligheden kan understøtte det faglige pensum."

- Leder, Høng Skole.

DET HAR DE GJORT

Høng Skole samarbejder med en lokal erhvervsskole, ZBC i Slagelse, om et forløb, hvor undervisningen i de praktisk/musiske valgfag fysisk har været på ZBC. Forløbet har koblet de faglige mål for de praktisk/musiske valgfag til elevernes oplevelser med og indtryk af uddannelsesmulighederne på ZBC.

Undervisningen har været tilrettelagt, så eleverne har fået konkret viden om og kendskab til erhvervsuddannelserne og undervisningsmiljøet på ZBC. Undervisningen har foregået på ZBC, og eleverne har mødt både lærere og elever på ZBC.

Forløbet har haft fokus på at understøtte en mere varieret og motiverende skoledag og bidrage til et læringsmiljø, hvor flere elever oplever, at undervisningen giver dem lyst til at lære.

DET HAR DE OPLEVET

Skolen oplever, at samarbejdet mellem lærere i grundskolen og lærere på erhvervsuddannelsen kan bidrage med gensidig perspektivudveksling af didaktiske tilgange og kobling af faglige mål fra grundskole til ungdomsuddannelse.

Skolen oplever også, at samarbejdet har været med til at skabe ligeværdighed for eleverne mellem muligheden for at starte på en gymnasial uddannelse og starte på en erhvervsuddannelse.

4 Kvalificeret undervisning med tæt kobling til vejledning

Parterne har drøftet, at vejledningsaktiviteter i høj grad gennemføres som selvstændige begivenheder, der er isolerede fra undervisningen i fag og emner. Udfordringsbilledet i denne rapport peger også på, at vejledningsaktiviteterne sjældent er koblet til undervisningen, og der er mulighed for, at aktiviteterne kan bidrage mere til elevens samlede læreproces.

Parterne er enige om, at der er potentialer i, at undervisningen tilrettelægges og gennemføres i sammenhæng med vejledningen. Parterne er enige om, at det indebærer, at fag og undervisning også indeholder forberedelse og efterbehandling sammen med eleverne i forbindelse med aktiviteter, der giver erfaring med uddannelse og job. Undervisningen i fag skal således også bidrage til, at eleverne kan møde forberedt op til for eksempel introduktionskurser og erhvervspraktik. Ligeledes skal undervisningen også efterfølgende understøtte eleverne i at fastholde erfaringer, ordne indtryk og se sammenhænge mellem det, de har oplevet i forbindelse med og forskellige uddannelse og arbejdsliv. Det betyder samtidig, at der arbejdes læringsorienteret frem for valgorienteret²⁹ og sammenhængende til elevernes øvrige skoleforløb, indhold og temaer. I forlængelse heraf er parterne også enige om, at der skal sikres større ensartethed og øget kvalitet i den kollektive vejledning.

Parterne anbefaler, at skole, kommuner, regioner, ungdomsuddannelser og det omkringliggende samfund samarbejder om at styrke rammerne for, at:

- undervisningen og vejledning integreres med henblik på at bidrage til elevernes samlede lærings- og dannelsesproces, herunder at den kollektive vejledning tilrettelægges og gennemføres i tæt sammenhæng med fag og undervisning.
- den kollektive vejledning og de øvrige vejledningsaktiviteter tilrettelægges, så de ikke opleves som isolerede aktiviteter, men som aktiviteter, som eleverne finder det meningsfuldt at deltage i, og som giver eleverne indblik i egne styrker, kompetencer og forudsætninger.

---

²⁹ Jf. det perspektivskifte som parterne er enige om, beskrevet på side 1 i denne rapport.

5 Samarbejdet mellem lærer og vejleder

Samarbejdet mellem skole og vejleder kan have indflydelse på, hvordan vejledningen foregår og i hvor høj grad, at vejledningen opleves som sammenhængende med undervisningen. Parterne har drøftet de store forskelle, der er på tværs af kommuner og skoler i forhold til, hvordan samarbejdet mellem lærere og vejledere foregår.

Parterne er enige om, at læreren og vejlederens fælles ejerskab i forhold til at koble undervisningen sammen med opbygningen af elevernes viden om og erfaringer med forskellige uddannelses- og jobveje er overordentligt vigtig. Det er i dag i høj grad op til den enkelte lærer at integrere perspektiver på forskellige uddannelses- og jobveje i undervisningen, hvilket skal sikres sideløbende med mange andre hensyn i og formål med undervisningen. Parterne peger på, at en ressourceperson på skolen kan understøtte lærere i deres arbejde med for eksempel emnet uddannelse og job, åben skole eller med at koordinere samarbejder med lokale ungdomsuddannelser, foreninger eller virksomheder. Parterne er enige om, at der er mange muligheder for, at kommunerne lokalt kan igangsætte initiativer, der bringer omverdenen og det omkringliggende samfund tættere på eleverne.

Parterne er også enige om, at læreren og vejlederen bidrager hver især med deres forskellige fagligheder til lære- og dannelsesprocessen for den enkelte elev. Læreren skal med sit fag og kendskab til den enkelte elevs faglige forudsætninger skabe en tæt kobling mellem undervisning og vejledning. Læreren skal også understøtte, at eleverne støttes i at oparbejde viden om omverdenen og opnår selvindsigt og dermed et godt fundament for et kvalificeret uddannelsesvalg. Parterne understreger, at det fortsat skal være vejlederens speciale at kende til detaljerne i de mange uddannelsesmuligheder, ansøgningsprocesser og de forskellige didaktiske metoder i forhold til arbejdet med elevernes uddannelsesvalg og hjælpe de elever, som har et særligt behov for støtte.

Ungdomsuddannelsesområdet forandrer sig løbende, og det kan være krævende at vedligeholde overblik, kendskab til uddannelsernes aktuelle indhold, faglige krav, undervisningsmiljøer og muligheder for videreuddannelse og job. Et strategisk samarbejde bestående af løbende dialogmøder eller netværk mellem skolens ressourcepersoner, for eksempel fra skolens pædagogiske læringscenter (PLC) og vejledere, og lokale ungdomsuddannelsesinstitutioner kan føre til, at viden om forskellige uddannelsesretninger og karriereveje løbende opbygges og vedligeholdes på skolen. Denne viden kan skolens ressourcepersoner bringe videre til de konkrete samarbejder med lærerne i skolen.

Parterne anbefaler, at skoler og kommuner samarbejder om at styrke rammerne for, at:

- der opbygges et styrket samarbejde mellem lærere og vejledere om at koble undervisning og vejledning tæt sammen, så eleverne får et meningsfuldt udbytte af aktiviteterne gennem hele skoleforløbet.
- skoler og kommuner får et øget fokus på læringsorienteret vejledning gennem lokale systematiske og målrettede kapacitetsopbyggende aktiviteter og kompetenceudviklingsforløb for lærere og vejledere på skoler og i ungdomsuddannelser. Det kan for eksempel ske ved, at kommuner og skoler kobler konkret kompetenceudvikling af lærere og vejledere til kommunens sammenhængende plan for vejledning³⁰.

---

³⁰ I [Bekendtgørelse af lov om kommunal indsats for unge under 25 år](#), § 5, stk. 1, beskrives de rammer, der er fastsat for kommunens sammenhængende plan. I § 28 i [Bekendtgørelse om vejledning om valg af ungdomsuddannelse og erhverv](#), er der fastsat nærmere rammer for planen.

EKSEMPEL FRA PRAKSIS: SAMARBEJDE OM FORÆLDREINVOLVERING

På Amager Fælled Skole i Københavns Kommune har lærerteam, uddannelsesvejleder, skolens uddannelsesambassadør og afdelingsleder arbejdet sammen om at styrke forældreinvolvering i forbindelse med elevernes overgang til ungdomsuddannelse. Det gør de blandt andet gennem skole-hjem-samtalerne på 9. årgang. Her har skolen øget fokus på, at eleven og forældrene bliver klar til ansøgningen og overgangen til at starte på en ungdomsuddannelse. Samtidig har skolen indført, at alle eleverne i 9. klasse har læringssamtaler med deres lærer, hvor de aftaler læringsmål, der skal hjælpe dem med at blive klar til at starte på en ungdomsuddannelse.

"Ved at vi er bindeled mellem forældre og UU (uddannelsesvejlederen red.), så bliver samtalerne taget. Det har været en stor hjælp for nogen. Mange ville måske ikke have taget kontakt, hvis vi ikke havde skabt den. UU-vejlederne er for mange forældre bare et telefonnummer. Forældrene er glade for inddragelse, dialogen, tilgængeligheden. Dialogen er vigtig."
- Lærer, Amager Fælled Skole.

DET HAR DE GJORT

Alle elever har samtaler med deres lærer, hvor der aftales læringsmål, der skal hjælpe dem med at blive klar til overgangen til ungdomsuddannelse.

Disse læringsmål kommunikeres hjem til forældre med ønske om opbakning til processen. Forældrene inddrages i arbejdet med læringsmålene sammen med uddannelsesvejlederen og elevens lærere.

Med denne indsats ønsker skolen at give forældrene bedre forudsætninger for at være deltagende og opbyggende i forhold til elevens progression imod at blive klar til ungdomsuddannelse.

DET HAR DE OPLEVET

Skolen oplever, at læringsmålene og inddragelsen af forældrene har været med til at skabe et fælles sprog mellem skole, elev og forældre om overgangen til ungdomsuddannelse.

Skolen oplever også, at forældrene ved at blive informeret om læringsmålene, støtter og bakker op om deres barns arbejde med at blive klar til at starte på en ungdomsuddannelse. Dette har også medført, at flere samtaler mellem forældre og vejledere har fundet sted.

På skolen er flere elever i 9. klasse blevet vurderet uddannelsesparate i år end tidligere år.

6 Styrket tværgående samarbejde

I arbejdet med at styrke elevernes fundament for valg af ungdomsuddannelse er en lang række aktører, der direkte eller indirekte er involverede. Det gælder blandt andre elevers forældre, skolen, kommunen, de lokale ungdomsuddannelser, regionen, foreninger og virksomheder. Opgaven med at støtte eleverne frem mod uddannelsesvalget foregår således i samspil mellem disse aktører. Der er mange, der skal tage ansvar og samarbejde struktureret på tværs for, at indsatsen kan opleves som sammenhængende og meningsfuld for den enkelte elev. Parterne er enige om, at dette ikke er tilfældet alle steder i dag.

Derfor mener parterne, at der er behov for bedre koordination og større sammenhæng i aktiviteter med relevans for arbejdet med elevernes uddannelsesvalg og overgangen til ungdomsuddannelserne. Det forudsætter et tydeligt ledelsesfokus på organisering og strategisk prioritering i kommuner, på skoler og i lokale samarbejder. I den forbindelse er den sammenhængende plan for vejledning et relevant redskab for kommunerne.

Parterne er også enige om, at regionerne kan bidrage til et styrket samarbejde på tværs ved at understøtte samarbejder mellem skoler og ungdomsuddannelser gennem for eksempel udviklingsprojekter. Skoler, ungdomsuddannelser og kommuner kan desuden med fordel drage nytte af regionernes erfaring med samarbejder på tværs i forhold til at styrke det tværgående samarbejde. I forlængelse heraf fremhæver parterne, at der er potentiale i at pege på behovet for at danne samarbejder og netværk på tværs af kommunegrænser med inddragelse af regioner.

Parterne anbefaler, at skoler, kommuner, regioner og ungdomsuddannelser samarbejder om at styrke rammerne for, at:

- samarbejdet om elevers valg af ungdomsuddannelse har en tydelig forankring og prioritet på beslutningsniveau. Det er ledelser, der skal prioritere og stå i spidsen for de tværgående samarbejder og for forældreinddragelse. Ansvar for de tværgående samarbejder skal ikke alene hvile på den enkelte lærer eller vejleder.
- der sker en systematisk vidensdeling om gode samarbejdseksempler og indsatser, og samarbejder på tværs af centrale aktører styrkes.

EKSEMPEL FRA PRAKSIS: FORÆLDRE PÅ VIRKSOMHEDSBESØG

På Gedved skole i Horsens Kommune har de taget nye metoder i brug for at inddrage forældrene og klæde dem på til drøftelser om uddannelsesvalg med deres børn. Både forældre og elever kommer på virksomhedsbesøg.

At afholde et forældremøde på en erhvervs-virksomhed i lokalsamfundet er på Gedved Skole en del af det obligatoriske emne uddannelse og job. Skolen ønsker med en særlig inddragelse af forældrene, at styrke deres muligheder for udfyldelse af forældrerollen i forbindelse med deres barns uddannelsesvalg. Hypotesen er, at et sådan forældremøde skaber rum for en bredere forældregruppe, hvor nogle følger sig mere på hjemmebane end i klasseværelset.

"Vi arbejder med at gøre forældrene opmærksomme på, hvor stor en del der er deres andel. Også hvad de ikke skal. De skal fx ikke kende alle uddannelser. De skal tage snakken over af-tensmaden. Være nysgerrige sammen med deres barn. Hvor kan man finde viden sammen?"
- Lærer, Gedved Skole

LÆS HVORDAN

Eksempel fra praksis: Forældre på virksomhedsbesøg

Toke Sand, lærer og koordinator for emnet uddannelse og job på Gedved Skole.

DET HAR DE GJORT

Gedved Skole har samarbejdet med en lokal virksomhed om at afholde nogle forældremøder på denne virksomhed. På disse forældremøder får forældrene den samme information og har de samme drøftelse, som på andre forældremøder, der foregår på skolen. Samtidig får forældrene også oplæg fra virksomheden om virksomheden og de forskellige uddannelsesveje, som deres medarbejdere har.

På forældremøderne italesætter skolen også de forskellige roller, lærer, vejleder og forældre har, og hvad de hver især bidrager med til elevernes uddannelsesvalg. Her har skolen særligt fokus på, at forældrene kan have forskellige forudsætninger for at indgå i forældresamarbejdet og arbejder derfor med differentiering af indsatsen i forældregruppen.

DET HAR DE OPLEVET

Skolen oplever, at det er virksomt i forhold til at få forældrene til at hjælpe med at åbne op for deres barns nysgerrighed på forskellige uddannelser, når tilgangen til at inddrage forældrene er forældreinvolvering frem for forældreinformation. Dette gør skolen blandt andet ved at gøre forældrene opmærksomme på deres rolle i forhold til deres barns uddannelsesvalg.

Skolen erfarer også, at det kan skabe en fælles bevidsthed, når forældrene inddrages i andre fysiske rammer end på skolen, for eksempel ved virksomhedsbesøg eller besøg på ungdomsuddannelser, og også fortæller om egne uddannelsesveje.

7 Indsatser i forlængelse af parternes anbefalinger

Udbredelse og understøttelse af praksis, der følger parternes anbefalinger

I forlængelse af anbefalingerne har Børne- og Undervisningsministeriet med parternes opbakning iværksat projekter, der skal understøtte og udbrede af god praksis, der følger anbefalingerne. Indsatserne har fokus på udvikling af praksis på skoler og i kommuner inden for de eksisterende lovgivnings- og ressourcemæssige rammer.

Parterne er enige om, at de indsatser, som Børne- og Undervisningsministeriet igangsætter skal realiseres hurtigt til gavn for eleverne.

Børne- og Undervisningsministeriet har blandt andet igangsat et projekt i samarbejde med alle professionshøjskolerne. Projektet skal understøtte og udbrede god praksis blandt andet med fokus på, at:

- lærere og vejledere udvikler en fælles systematisk tilgang til arbejdet med at give eleverne et fundament for at kunne vælge en ungdomsuddannelse og også at kunne håndtere de valg, skift og omvalg, som et uddannelses- og arbejdsliv rummer.
- skoleledere, vejledere og forvaltninger styrker kapacitetsopbygningen og skaber en samlet indsats i arbejdet med læringsorienterede vejledningsindsatser og overgange.

I projektet vil der blandt andet blive udviklet materialer, der understøtter henholdsvis lærerne, vejlederne, lederne og forvaltningsrepræsentanter.

Parterne er sparringspart for Børne- og Undervisningsministeriet i det videre arbejde med projektet.

Børne- og Undervisningsministeriet vil formidle materialerne fra projektet og andre materialer til om god praksis inspiration i tråd med parternes anbefalinger på emu.dk.

Politiske drøftelser om rammer og muligheder

Parterne er enige om, at ressourcer flere steder sætter begrænsninger for kapacitetsopbygningen, og at i nogle kommuner er det geografi og transport, der hindrer de tværgående samarbejder. Parterne er enige om, at disse udfordringer skal drøftes videre i andre politiske fora, for eksempel Sammen om Skolen og Sammen om Ungdomsuddannelserne.

Parterne har i forlængelse heraf også drøftet mere omfattende strukturelle indsatser, der kan igangsættes i forlængelse af anbefalingerne. Disse indsatser kræver videre politiske drøftelser og lovændringer, der rykker ved rammer og ressourcer. Parterne har særligt drøftet ændringer i Fælles Mål, ændringer i fagrækken, prøver med fokus på en bedre balance mellem praktiske og boglige fag, mindre stoftrængsel og bedre mulighed for dybdelæring og undersøgende undervisning.

Parterne har også drøftet mulige ændringer i prioritering af den individuelle vejledning og mere omfattende kompetenceudvikling i skolen som mulige nye veje til at styrke de unges fundament for videre uddannelse. Parterne er enige om, at disse mere langsigtede indsatser ligeledes bør drøftes videre i andre politiske fora.

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET